

FÖRETAGAROMBUDSMANNEN
Den Nya Valfärden
Box 5625
114 86 Stockholm
Tel 08-545 038 10
Fax 08-611 35 62
E-post: fo@dnv.se
Hemsida: www.dnv.se

Utredning
Datum: 2002-01-22
Ärendenr: FO-2001-020
Se även utredning

Mellersta Skånes sjukvårdsdistrikt trotsar Länsrätten i Skåne län

Sammanfattning

Barn Läkare Gruppen Kristina Weidenstolpe KB (Barnläkargruppen) är en barnläkarklinik i Lund. Barnläkargruppen protesterade mot att Mellersta Skånes sjukvårdsdistrikt utan offentlig upphandling ville sluta upphandlingsavtal om sjukvårdstjänster med ett annat företag i Lund.

På Barnläkargruppens yrkande förordnade Länsrätten i Skåne län att upphandlingen skulle göras om. Mellersta Skånes sjukvårdsdistrikt trotsade dock länsrätten och slutförde upphandlingen.

Sjukvårdsdistriktets agerande är mycket skadligt för företagarklimatet, anser Företagarombudsmannen. Det bör så snart som möjligt klarläggas om Sverige har medel att säkerställa att domstolarnas förordnanden enligt lagen om offentlig upphandling följs. Om sådana medel saknas är Sverige skyldigt enligt EG-rätten att införa dem, säger Företagarombudsmannen.

Fallet

Barn Läkare Gruppen Kristina Weidenstolpe KB (Barnläkargruppen) är en barnläkarklinik i Lund som tidigare har sysselsatt upp till 12 läkare. Ägare är makarna Kristina Weidenstolpe och Ahmed Weidenstolpe Rahim Zadeh. I slutet av mars 2000 lades verksamheten ned eftersom kliniken då förlorade sitt avtal med Mellersta Skånes sjukvårdsdistrikt. Ahmed Weidenstolpe Rahim Zadeh säger till Företagarombudsmannen att verksamheten skulle återupptas om företaget fick ett avtal med sjukvårdsdistriktet igen.

Mellersta Skånes sjukvårdsdistrikt är ett av fem sjukvårdsdistrikt inom Region Skåne. Sjukvårdsdistriktet ansvarar för fördelningen av samtliga resurser för hälso- och sjukvårds-konsumtionen i 10 Skånekommuner.

I november 2000 beslutade Mellersta Skånes sjukvårdsdistrikt att teckna avtal med Svenska Cityklinikerna AB om

mottagningsverksamhet i Lund under perioden 2001-01-01 till 2005-12-31. Beslutet föregicks inte av någon offentlig upphandling. Det annonserades alltså aldrig ut eller offentliggjordes på annat sätt att sjukvårdsdistriktet stod i begrepp att upphandla sjukvård för en period av fem år. Endast Svenska Cityklinikerna AB fick möjlighet att lägga anbud.

Den som anser sig förfördelad enligt lagen om offentlig upphandling kan vända sig till domstol för att få sin sak prövad. Ahmad Weidenstolpe Rahim Zadeh ansåg att han hade rätt att få lägga anbud och konkurrera om att sälja sjukvårdstjänster. Därför ansökte han om överprövning vid Länsrätten i Skåne län för att en offentlig upphandling i konkurrens skulle ske.

Länsrätten beslutade den 18 december 2000 att upphandlingen omedelbart skulle avbrytas. Beslutet fastslogs genom dom den 1 juni 2001. Domen innebar att Mellersta Skånes sjukvårdsdistrikt inte hade följt lagen om offentlig upphandling. Upphandlingen måste därför göras om. Domen överklagades av sjukvårdsdistriktet till Kammarrätten i Göteborg.

Enligt lagen om offentlig upphandling kan en upphandling inte undanröjas efter den tidpunkt då avtal om upphandlingen slöts (se fakta 1). Trots länsrättens beslut att upphandlingen skulle avbrytas slutförde sjukvårdsdistriktet avtalsförhandlingarna med Svenska Cityklinikerna AB och upphandlingsavtal slöts.

Mellersta Skånes sjukvårdsdistrikt hävdade att upphandlingsavtalet med Svenska Cityklinikerna AB slöts redan den 14-15 december 2000, alltså några dagar före länsrättens beslut den 18 december om att upphandlingen skulle avbrytas, och att länsrätten därför inte hade rätt att besluta som den gjort. Länsrätten godtog inte sjukvårdsdistriktets argumentation, utan fann i sin dom att upphandlingsavtalet inte var ingånget när domstolen beslutade att upphandlingen skulle avbrytas den 18 december 2000.

När kammarrätten behandlade målet den 9 september 2001 tvingades den konstatera att ett upphandlingsavtal under mellantiden faktiskt hade ingåtts mellan Svenska Cityklinikerna AB och sjukvårdsdistriktet. Ahmad Weidenstolpe Rahim Zadehs yrkanden kunde därför inte längre prövas. I sitt beslut skriver kammarrätten bl.a. "Den tid inom vilken en prövning av frågan ... [kan komma till stånd] har därför numera gått till ända. [Sjukvårdsdistriktets] överklagande kan därför inte föranleda någon ytterligare kammarrättens åtgärd. ... Kammarrätten avskriver målet."

Innebörden av beslutet är att upphandlingsavtalet mellan Mellersta Skånes sjukvårdsdistrikt och Svenska Cityklinikerna AB är gällande, och att Barnläkargruppen inte längre kan få upphandlingen rättsligt prövad.

Ahmad Weidenstolpe Rahim Zadeh är upprörd: "Region Skåne har åtagit sig ett ansvar för att utföra sjukvården. Om de inte följer regelverket, vad kan man förvänta sig av en vanlig medborgare? Min klinik har alltid varit uppskattad hos patienterna. De var förtvivlade när jag fick lägga ner."

Sjukvårdsdistriktsnämndens för Mellersta Skåne dåvarande ordförande har inte velat kommentera fallet för Företagarombudsmannen.

Företagarombudsmannens bedömning

Företagarombudsmannen är en privat grupp som inom ramen för Stiftelsen Den Nya Valfärden verkar för ett bättre företagarklimat i Sverige.

- Länsrätten i Skåne län förordnade att upphandlingsavtalet mellan Mellersta Skånes sjukvårdsdistrikt och Svenska Cityklinikerna AB inte skulle få slutas, och att upphandlingen skulle göras om, konstaterar Företagarombudsmannen. Genom att ändå ingå upphandlingsavtal med Svenska Cityklinikerna AB har Mellersta Skånes sjukvårdsdistrikt trotsat länsrätten. Att företagare inte kan lita på att myndigheterna följer en domstols förordnande är mycket skadligt för företagarklimatet.

- Företagarombudsmannen har tidigare uppmärksammat hur en kommun försökt undgå domstols förordnande (Lessebo kommun hjälper Folkets Hus att konkurrera med privata företagare, FO 01-004). Konkurrenskommissionen, en privat expertgrupp som verkar inom ramen för Stiftelsen Den Nya Valfärden, har vid två tillfällen uppmärksammat fall av domstolstrots vid domstols förordnanden enligt upphandlingslagen, KKO 99-039 och KKO 00-071. Tyvärr är sådant domstolstrots från myndigheternas sida inte ovanligt, säger Företagarombudsmannen.

- I svensk rätt synes det idag saknas medel att exempelvis med vite sanktionera en offentlig upphandlare som trotsar domstolsavgöranden. Frågan om huruvida domstolstrots av det här slaget kan leda till åtal för tjänstefel mot ansvariga beslutsfattare utreds för närvarande av Justitieombudsmannen (Dnr. 3497-2000). Om rättsmedel mot trotsande myndigheter saknas bör det snarast införas, menar Företagarombudsmannen.

- Lagen om offentlig upphandling bygger i stora delar på EG-direktiv, som Sverige ska följa. Bland annat ska Sverige se till att domstolarnas beslut i frågor om offentlig upphandling åtföljs (se fakta 2). Om Sverige inte ser till att upphandlarna följer domstolarnas förordnanden, kan Sverige fällas av EG-domstolen för fördragsbrott, säger Företagarombudsmannen.

I Företagarombudsmannens bedömning deltog Tommy Adamsson, Clas Nordström, Patrik Engellau, Monica Werenfels- Röttorp, Camille Forslund, Lars I W Jansson, Nils-Eric Sandberg och Edward Waller.

Fakta 1

Lagen om offentlig upphandling (SFS 1992:1528)

7 kap. 1 § "En leverantör som anser att han lidit eller kan komma att lida skada enligt 2 § får i en framställning till länsrätten ansöka om åtgärder enligt nämnda paragraf.

En ansökan enligt första stycket får inte prövas efter den tidpunkt då avtal om upphandlingen slöts.”

7 kap. 2 § ”Om den upphandlande enheten har brutit mot 1 kap. 4 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada, skall länsrätten besluta att upphandlingen skall göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts. ...

Länsrätten får omedelbart besluta att upphandlingen inte får avslutas innan något annat har beslutats. Länsrätten får dock låta bli att fatta ett sådant interimistiskt beslut, om den skada eller olägenhet som åtgärden skulle medföra kan bedömas vara större än skadan för leverantören.”

Fakta 2

Europeiska rådets direktiv 92/13/EEG

Artikel 1.1. ”Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att beslut av upphandlande enheter skall kunna prövas noga och snabbt enligt de förutsättningar som anges i nedanstående artiklar, i synnerhet artikel 2.8, för att avgöra huruvida besluten strider mot gemenskapslagstiftningen om upphandling eller mot nationella regler som har tillkommit för att följa gemenskapslagstiftningen ...”

Artikel 2.8. ”Medlemsstaterna ska se till att prövningsorganens beslut verkligen åtföljs.”

[Se även pressmeddelande](#)